

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 373 din 7 iunie 2010

HOTĂRÂREA
din 1 decembrie 2009,
definitivă la 1 martie 2010,
în Cauza Velcea și Mazăre împotriva României
(Cererea nr. 64.301/01)

În Cauza Velcea și Mazăre împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: Josep Casadevall, președinte, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvin Gyulumyan, Egbert Myjer, Ann Power, judecători, și din Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 10 noiembrie 2009,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 64.301/01) îndreptată împotriva României, prin care 2 cetățeni ai acestui stat, domnul Ștefan Velcea (*reclamantul*) și doamna Florica Mazăre (*reclamanta*), au sesizat Curtea la datele de 11 aprilie 2000 și 12 aprilie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanții, cărora li s-a acordat asistență judiciară din oficiu, sunt reprezentați de doamna N. Popescu, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său, domnul R.-H. Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. În cererea lor, reclamanții susțineau în mod special că li s-ar fi încălcat drepturile garantate de art. 2 și 8 din Convenție.

4. La data de 24 martie 2006, președintele Secției a treia a decis să comunice Guvernului cererea. Astfel cum prevede art. 29 § 3 din Convenție, acesta a decis să se analizeze în același timp admisibilitatea și temeinicia cauzei.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în anul 1919, iar reclamanta în 1949; amândoi locuiesc în București.

A. Drama din 7 ianuarie 1993

6. La data evenimentelor, Tatiana A., fiica reclamantului și sora reclamantei, introdusese acțiune de divorț. Dat fiind comportamentul violent al soțului său, Aurel A., ea s-a mutat la domiciliul reclamantului.

7. În seara zilei de 7 ianuarie 1993, în jurul orei 18,00, Aurel A. și fratele său, George L., agent de poliție, s-au deplasat la domiciliul reclamantului. Aurel A. avea de gând să o convingă pe soția lui să renunțe la procesul de divorț și să se întoarcă la domiciliul familial. Aceștia au lovit cu putere în ușă și au strigat „Deschideți! Poliția!”. În apartament se aflau reclamantul, soția sa, Georgeta V., și fiica lor, Tatiana A.

8. Reclamantul le-a permis lui Aurel A. și lui George L. să intre în apartament. După o scurtă conversație cu soțul său, Tatiana A. le-a cerut să plece și i-a condus spre ieșirea din apartament.

9. Nemulțumit că nu a putut să o convingă pe soția lui să se întoarcă în căminul familial, Aurel A. s-a înfuriat și a scos un cuțit cu care a atacat-o pe soția sa. Aceasta a ieșit din apartament și s-a grăbit spre ușa apartamentului aflat la același etaj cu cel al părinților ei.

10. Reclamantul și soția sa au ieșit din apartament pentru a o ajuta pe fiica lor. Aurel A. l-a înjunghiat pe reclamant, care s-a prăbușit pe pragul apartamentului aflat vizavi de apartamentul său. Reclamantul l-a văzut pe Aurel A. sărind peste corpul soției sale lungite pe podea și fugind pe scări. Conform relatărilor reclamantului, George L. l-a urmat pe Aurel A.

11. Fiica și soția reclamantului au decedat pe loc. Reclamantul a fost dus la spital.

12. George L. l-a dus pe fratele său la domiciliul acestuia. Două ore mai târziu, Aurel A. s-a sinucis. Acesta a lăsat două scrisori în care mărturisea că le ucisese pe soția și pe soacra sa.

13. Această versiune a faptelor este reluată în deciziile autorităților de urmărire penală și nu este infirmată de Guvern. Aceasta în ciuda versiunii diferite date de George L. în timpul anchetei.

B. Ancheta penală îndreptată împotriva lui Aurel A. (Dosarul penal nr. 48/P/1993)

14. După dramă, George L., în calitatea sa de agent de poliție, a informat biroul de poliție nr. 2 din București despre cele întâmplate. În aceeași seară, o echipă formată dintr-un procuror, 3 polițiști și un medic legist s-a deplasat la apartamentul reclamantului. Aceste persoane au fost înlocuite ulterior de procurorul Florin C., care a procedat la o verificare a locului faptelor și a luat depozițiile membrilor familiei B., vecini de palier cu reclamantul. Au fost efectuate și fotografii. Cu această ocazie a fost întocmit un proces-verbal în prezența a 2 martori, care însă nu l-au semnat. În acest proces-verbal nu figura nicio mențiune referitoare la eventualele acte îndeplinite de prima echipă de anchetă.

15. În aceeași seară, 2 agenți ai Poliției București s-au deplasat la domiciliul lui Aurel A. și au aplicat sigiliu pe apartament în prezența unui martor.

16. La data de 8 ianuarie 1993, procurorul Florin C. a procedat la vizitarea apartamentului lui Aurel A. și al Tatiane A. și a întocmit un proces-verbal în prezența mai multor martori, printre care Constantin T., cumnatul lui Aurel A. În acesta se consemna faptul că în apartament nu se aflau decât o masă și două scaune. Pe masă erau mai multe cești de cafea, pahare și 3 sticle de vin. Procurorul a ridicat un cuțit găsit pe podea, a cărui lamă avea 12 cm lungime și 1,5 cm lățime și al cărui mâner măsura 11 cm. Cuțitul era pătat cu o substanță de culoare roșie despre care bănuia că este sânge. Au fost efectuate și fotografii. Procurorul a dispus și un examen dactiloscopic al cuțitului.

17. La data de 8 ianuarie 1993, corpurile lui Aurel A., Georgetei V. și al Tatiane A. au fost autopsiate de medicii Institutului Național de Medicină Legală din București (INML). În ceea ce o privește pe Georgeta V., examenul a relevat în special prezența unei leziuni de circa 18-20 cm lungime și 1,8-2 cm lățime, cauzată de o lovitură violentă aplicată cu un obiect tăios și ascuțit. La data de 13 martie 1993, comisia de control a INML a aprobat rapoartele de autopsie care au fost trimise parchetului la 23 februarie, 16 martie și, respectiv, 4 august 1993.

18. La datele de 11 și 25 ianuarie 1993, cei 3 membri ai familiei B. au fost audiați de procuror. Gheorghe B., tatăl, a declarat că l-a văzut pe Aurel A. înjunghiind-o pe Tatiana A., pe care părinții ei încercau să o apere. El a încercat să îl imobilizeze pe Aurel A. înainte ca fiul său să îl ia de la locul crimei. Aurelia B., mama, a declarat că l-a văzut pe Aurel A. aplicându-le lovituri de cuțit Tatiane A. și Georgetei V., după care s-a închis în apartament. Ceva mai târziu, când a ieșit din apartament, a văzut corpurile Tatiane A. și Georgetei V. și pe reclamant, rănit în abdomen. Ștefan B., fiul, a declarat că a ieșit din apartament atunci când Tatiana A. era deja lungită pe jos și reclamantul înjunghiat. L-a luat pe tatăl său de acolo și l-a introdus în apartament. Mai târziu, când a ieșit din nou din apartament, a descoperit corpul Georgetei V. Nu l-a văzut pe Aurel A. fugind, dar a aflat de la tinerii aflați la parterul clădirii că Aurel A. coborâse însoțit de o altă persoană. Conform declarațiilor tinerilor, numai Aurel A. avea cuțit.

19. La datele de 18 ianuarie, 3 și 12 februarie 1993, Maria T., sora lui Aurel A., Antoniu T., fiul Mariei T., o colegă de serviciu de-a Tatiane A., vecinii reclamantului și Lucreția I., o persoană aflată pe palierul etajului de deasupra celui unde a avut loc drama, au fost audiați de procuror.

20. La data de 18 ianuarie 1993, poliția a rupt sigiliul apartamentului ce aparținea Tatiane A. și lui Aurel A. Cu această ocazie, Lucian L., fratele lui Aurel A., a luat cele două scrisori lăsate de acesta, în care mărturisea că își ucisese soția și soacra, însă nu le-a predat poliției decât abia la data de 24 iunie 1993. Una dintre scrisori conținea următoarele: În atenția parchetului Subsemnatul Aurel N., născut la data de 14 februarie 1952, în București, dau următoarea declarație:

„Am luat și am vândut toate bunurile aflate în casă și am plătit datoriile cu banii obținuți din această vânzare. Nu este vina nimănui. Ceea ce vedeți în fața ochilor (cele două cadavre) este opera mea. Nici asta nu este vina nimănui. Membrii familiei mele nu erau la curent cu decizia mea. Nimeni nu știa nimic.”

21. La data de 20 ianuarie 1993, reclamantul i-a solicitat procurorului să îl audieze, ținând cont de starea sa de sănătate precară.

22. La data de 25 ianuarie 1993, reclamantul a fost audiat de procuror. El a menționat că George L. îl însoțise pe fratele său, Aurel A., și că intraseră în apartament, după ce au bătut la ușă. După ce a ieșit din apartament, reclamantul l-a văzut pe Aurel A. înjunghiind-o pe fiica sa. În schimb, nu a văzut cine a înjunghiat-o pe soția sa.

23. La data de 2 februarie 1993, laboratorul Poliției București a efectuat examenul dactiloscopic al cuțitului și a relevat faptul că acesta nu prezenta urme papilare.

24. La data de 10 februarie 1993, procurorul a solicitat INML să efectueze un examen serologic al cuțitului.

25. Raportul INML din 16 martie 1993 a constatat prezența de sânge uman de grupa A sau AB pe lamă și de grupa 0 sau A pe mâner.

26. Prin Rezoluția din 20 august 1993, Parchetul de pe lângă Tribunalul Municipiului București a dispus clasarea cauzei. Pentru a ajunge la această concluzie, acesta a constatat că autorul infracțiunilor, Aurel A., decedase și că nicio altă persoană nu fusese implicată. Și-a întemeiat decizia pe mai multe examene medico-legale (rapoartele de autopsie și examinarea cuțitului), pe cercetarea la fața locului din 7 ianuarie 1993 și pe depozițiile celor 3 membri ai familiei B. și a Lucreției I. Raportul de autopsie referitor la Tatiana A. constata că aceasta prezenta o leziune de 2,2 cm lățime și 11 cm lungime, cauzată de un cuțit. Conform raportului de autopsie referitor la Georgeta V., aceasta prezenta o leziune de 1,8-2 cm lățime și de 18-20 cm lungime cauzată de un cuțit. Parchetul a constatat că leziunile fuseseră provocate de cuțitul găsit în apartamentul lui Aurel A., cuțit care măsoara 2 cm lățime și 15 cm lungime. Parchetul a explicat diferența de lungime dintre leziunea Georgetei V. și cea a

cuțitului prin deplasarea lui Aurel A. pe o traiectorie laterală. Nici parchetul, nici poliția nu l-au audiat pe George L.

27. Reclamantul a fost informat despre clasarea cauzei printr-o scrisoare ce i-a fost adresată la data de 23 august 1993.

28. La data de 28 octombrie 1997, reclamanta a solicitat copii ale rapoartelor de autopsie referitoare la mama și sora sa. La data de 29 octombrie 1997, parchetul i le-a trimis.

29. La data de 17 februarie 1998, la cererea sa, reclamanta a primit o copie integrală a Dosarului penal nr. 48/P/1993.

30. În luna octombrie 1999, reclamantii au contestat ordonanța din data de 20 august 1993. La o dată neprecizată, procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Tribunalul Municipiului București a confirmat ordonanța menționată mai sus.

C. Ancheta penală îndreptată împotriva lui George L.

31. La data de 22 ianuarie 1993, reclamantul a depus o plângere penală la Parchetul de pe lângă Tribunalul Municipiului București, motivat de faptul că George L. ar fi ocupat în mod abuziv apartamentul ce îi aparținuse fiicei sale. Acesta și-a exprimat teama ca bunurile aflate în apartament să nu dispară. De asemenea, el a menționat că George L. participase la drama din data de 7 ianuarie 1993, în calitate de „coautor al crimei”.

32. La data de 26 ianuarie 1993, ca răspuns la plângerea reclamantului, parchetul i-a sugerat să apeleze la calea civilă a partajului succesoral al bunurilor ce au aparținut fiicei sale pentru a rezolva orice neînțelegere în legătură cu apartamentul.

33. La data de 25 mai 1993, reclamantul a depus o plângere penală împotriva lui George L. cu acuzația de violare de domiciliu, omor, complicitate și tentativă de omor, la Parchetul Militar București. În plus, el mai susținea că ginerele lui și frații acestuia i-au sechestrat fiica mai multe ore în ziua de dinaintea decesului ei și că au furat bunurile aflate în apartamentul fiicei sale. De asemenea, el a mai afirmat că după decesul fiicei sale a plătit la Primăria București ratele lunare ale apartamentului pe care aceasta îl cumpărase cu credit, dar că ulterior Lucian L., fratele lui Aurel A., a falsificat, cu ajutorul unui funcționar de la primărie, chitanțele emise de aceasta, astfel încât Lucian L. apărea ca și cum ar fi plătit chiar el aceste rate.

34. La o dată neprecizată, Parchetul Militar București a declanșat o anchetă.

35. La 28 și 30 iunie 1993, parchetul i-a interogat pe mai mulți vecini ai reclamantului.

36. La 27 august 1993, INML a întocmit un raport medical ce stabilea că leziunile cauzate reclamantului îi pusese viața în pericol.

37. La data de 4 mai 1994, după ce a constatat existența mai multor neconcordanțe între declarația reclamantului și cele pe care George L. le-a dat între timp, parchetul a procedat la confruntarea acestora. Reclamantul a susținut în principal că George L. sosise odată cu fratele său în apartament. Aurel A. ar fi înjunghiat-o pe fiica sa și apoi ar fi fugit. George L. a declarat că el sosise la domiciliul reclamantului după fratele său pentru a-l ajuta pe acesta să transporte bunurile Tatiane A., care avea de gând să se întoarcă la domiciliul său, și că nu a intrat în apartamentul reclamantului. L-ar fi văzut pe fratele său înjunghiindu-i pe reclamant, pe fiica și pe soția acestuia, însă, fiind cuprins de o emoție puternică, el nu a reacționat. L-a urmat pe fratele său când acesta a luat-o la fugă.

38. La data de 17 noiembrie 1994, parchetul a audiat 3 tineri care se aflau la parterul clădirii în momentul evenimentelor. Aceștia au declarat că au văzut două persoane intrând împreună în clădire în jurul orei 18,30 și ieșind în fugă după aproximativ o jumătate de oră.

39. Prin Ordonanța din 9 decembrie 1994, Parchetul Militar București a dispus neînceperea urmăririi penale în ceea ce privește infracțiunile de violare de domiciliu și de omor. Acesta a reținut că George L. intrase în apartamentul reclamantului, dar că a ieșit la cererea acestuia din urmă. Aurel A. i-a înjunghiat pe Tatiana A., Georgeta V. și pe

reclamant. Nu a existat nicio înțelegere între George L. și Aurel A. cu privire la aceste crime, primul sosind la domiciliul reclamantului numai în scopul de a-l ajuta pe fratele său să transporte bunurile. În opinia parchetului, această concluzie era confirmată și de scrisorile lăsate de Aurel A. înainte de a se sinucide.

40. Printr-o adresă din aceeași zi, parchetul l-a informat pe reclamant cu privire la soluția de neîncepere a urmăririi penale.

41. La data de 30 iulie 1997, în urma mai multor plângeri ale reclamanților, dintre care doar cea din 17 martie 1997 a fost depusă la dosar, Parchetul Militar General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a apreciat că ancheta nu era completă, deoarece existau neconcordanțe între depozițiile martorilor și a reclamantului, pe de o parte, și cea a lui George L., pe de altă parte, fiind neclar dacă acesta din urmă sosise la domiciliul reclamantului odată cu fratele său și în ce loc se afla acesta în timpul comiterii crimelor din 7 ianuarie 1993. Prin urmare, parchetul a infirmat Ordonanța din 9 decembrie 1994 și a decis continuarea urmăririi și o nouă audiere a reclamantului, a lui George L. și a celorlalți 3 martori ale căror nume le-a precizat. Această ordonanță i-a fost comunicată la data de 6 august 1998 numai reclamantei.

42. La 6 octombrie, 7 și 28 noiembrie și 4 decembrie 1997, Parchetul Militar General i-a audiat pe reclamanți, pe George L., pe Ștefan B., pe Aurelia B. și pe Lucreția I. Reclamanta a solicitat o confruntare între George L. și martori, precum și o reconstituire a faptelor din 7 ianuarie 1993.

43. La o dată neprecizată, reclamanta a depus un memoriu la Direcția Generală de Poliție București pentru a denunța implicarea lui George L. și a lui Constantin T., cumnatul lui Aurel A., și el agent de poliție, în desfășurarea anchetei.

44. La data de 20 ianuarie 1998, Direcția Generală de Poliție București i-a răspuns reclamantei după cum urmează:

„În urma memoriului dumneavoastră (...) referitor la implicarea colonelului Constantin T. și a sergentului George L. în buna soluționare a dosarului penal în care victimele au fost părinții și sora dumneavoastră, vă informăm că: (...)

– procesul-verbal redactat la data de 8 ianuarie 1993 cu ocazia sinuciderii lui Aurel A., în apartamentul său situat în str. Șerban Vodă, a fost depus la dosarul nr. 48/P/93; colonelul Constantin T. se afla [în apartament] în calitate de martor;

– agentul de poliție care a aflat că o persoană intrase în reședința părinților dumneavoastră cu autorul infracțiunii a furnizat precizări în acest sens procurorului care a condus ancheta;

– sergentul George L. i-a raportat verbal, în seara de 7 ianuarie 1993, ofițerului de serviciu și locotenentului său din secția de poliție nr. 2 (de care aparține) drama la care a asistat;

– colonelul Constantin T. a fost avertizat să nu se amestece în urmărirea penală începută împotriva cumnatului său, George L. (...)”

45. La data de 9 februarie 1998, s-a procedat la o reconstituire parțială a faptelor din 7 ianuarie 1993. Reclamantul și Aurelia B. au indicat pozițiile corpurilor Tatiane A. și Georgetei V., precum și pe aceea a reclamantului după ce au fost înjunghiați. George L. a refuzat să urce la etajul unde avusese loc drama. Procurorul a întocmit un proces-verbal, precum și o schiță; au fost făcute fotografii.

46. La data de 19 februarie 1998, George L. a confirmat exactitatea pozițiilor corpurilor din schița din 9 februarie 1998, cu excepția celei a corpului Georgetei V., care, după părerea sa, căzuse în spațiul aflat între apartamentul reclamantului și cel situat vizavi, nu în fața scărilor, așa cum arăta schița.

47. La data de 3 martie 1998, parchetul l-a confruntat pe George L. cu Adrian A., unul dintre tinerii aflați la parterul clădirii la momentul dramei. Acest tânăr a declarat că a

văzut două persoane intrând împreună în clădire în jurul orei 18,30, care au ieșit după aproximativ o jumătate de oră. Nu l-a putut identifica cu certitudine pe George L. ca fiind una dintre acele două persoane, însă nu a exclus această posibilitate. George L. a dezmințit faptul că ar fi ajuns la apartamentul reclamantului odată cu fratele său, Aurel A.

48. La data de 18 mai 1998, pentru a da curs unei cereri a parchetului din 25 februarie 1998, laboratorul de expertiză criminalistică al Ministerului Justiției a efectuat o expertiză grafoscopică, a cărei concluzie a fost că cele două scrisori găsite în apartamentul lui Aurel A. fuseseră scrise de acesta.

49. La data de 24 iunie 1998, Parchetul Militar General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a pronunțat neînceperea urmăririi penale. Decizia i-a fost comunicată reclamantului la data de 29 iunie 1998.

50. Reclamantii au formulat mai multe plângeri împotriva soluției de neîncepere a urmăririi penale.

51. Prin Ordonanța din data de 23 decembrie 1999, Parchetul Militar General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a hotărât redeschiderea anchetei. Acesta a constatat în primul rând că exista o incompatibilitate între lungimea cuțitului folosit la săvârșirea crimelor - 12 cm - și dimensiunile leziunii Georgetei V., care atingea 18-20 cm. În continuare, acesta a menționat că nu s-a verificat dacă George L. îl ajutase pe fratele său să comită crimele.

52. La o dată neprecizată, reclamantul și un alt martor au fost audiați de procuror.

53. La 7 iulie și 19, 25 și 31 august 1999, procurorul însărcinat cu ancheta a audiat mai mulți vecini de-ai lui Aurel A.

54. La data de 15 mai 2000, procurorul l-a audiat pe Constantin T., cumnatul lui Aurel A., care se dusese la apartamentul acestuia și l-a transportat la spital în ziua dramei.

55. La data de 25 ianuarie 2001 a fost audiată și reclamanta de către procuror. Aceasta a menționat că, la data de 12 ianuarie 1993, când s-a prezentat la parchet pentru a intra în posesia bijuteriilor surorii sale, rămase în custodia poliției, l-a informat pe procurorul însărcinat cu ancheta despre participarea lui George L. la drama din 7 ianuarie 1993.

56. Între 23 ianuarie și 6 februarie 2001, alți 15 martori, vecini ai reclamantului, colegi de serviciu ai Tatiane A. și angajați ai serviciului Primăriei București, răspunzători cu încasarea ratelor lunare aferente contractului de credit, au fost ascultați de procuror.

57. La data de 7 februarie 2001, procurorul a dispus o expertiză medico-legală care trebuia să clarifice, în special, dacă leziunea ce a condus la decesul Georgetei V. ar fi putut fi produsă de un cuțit de 12 cm sau de un cuțit de mai puțin de 18-20 cm.

58. La data de 2 martie 2001, INML a trimis la parchet noul raport de expertiză medico-legală, iar o parte din concluziile sale erau următoarele:

„Este posibil ca leziunea constatată la victima Georgeta V. să se datoreze manipulării unui cuțit cu o lamă de 12 cm lungime. Utilizarea unui cuțit cu o lamă mai lungă, între 18-20 cm, ar fi produs leziuni cu un canal mai lung, corespunzător lungimii active a lamei și, pe cale de consecință, o leziune de tip plagă transfixiantă a arterei aorte toracice, deci cu un canal mai lung.”

59. La data de 24 mai 2001, reclamantul a obținut o copie a acestui raport, cu plata unei taxe.

60. La data de 18 septembrie 2001, dat fiind faptul că noul raport de expertiză ajunsese la concluzii diferite de cele ale primei expertize, doctorița C.G.B., care participase la realizarea expertizei din 8 ianuarie 1993, a fost audiată de procuror. Aceasta s-a limitat la a declara că raportul de autopsie fusese întocmit pe baza constatărilor obiective și a măsurărilor precise.

61. Într-un raport din 21 noiembrie 2001, procurorul militar a constatat că concluziile expertizei medico-legale din 8 ianuarie 1993 le contraziceau pe cele ale expertizei din 2

martie 2001 în ceea ce privește lungimea leziunii Georgetei V. și că lama cuțitului identificat ca fiind corpul delict în speță prezenta numai urme de sânge din grupa A sau AB, în timp ce victimele (reclamantul, soția sa și fiica sa) aveau cu toții grupa 0. În consecință, acesta i-a solicitat comisiei superioare de control din cadrul INML opinia sa asupra ultimului raport de expertiză medico-legală.

62. La data de 16 decembrie 2001, comisia superioară menționată mai sus și-a exprimat opinia astfel:

„1. Lungimea canalului plăgii cauzate victimei V. G. nu era de 18-20 cm; traiectoria sa, ținând cont de formațiunile anatomice lezate menționate în raportul de autopsie (pornind din spațiul IV intercostal drept parasternal până la peretele posterior al aortei de la baza inimii) nu poate depăși 12 cm. Prin urmare, această leziune ar fi putut fi produsă de un cuțit cu o lungime de minimum 12 cm, posibil chiar cuțitul corp delict.

2. Din buletinul de analiză serologică nr. 242/1993 reiese că prezența [sângelui] de grupa 0 nu poate fi exclusă.

3. Explicația prezenței [sângelui] de grupa AB pe lamă și pe vârful cuțitului și [de sânge] de grupa 0 pe mâner este că cuțitul a folosit în final la sinuciderea agresorului [al cărui sânge] era de grupa AB.

63. La data de 10 ianuarie 2002, Institutul de Medicină Legală a informat parchetul că avizul era realizat, dar că nu avea să îi fie trimis decât după plata unei taxe. Avizul nu i-a fost transmis parchetului decât pe 23 decembrie 2002.

64. La data de 22 aprilie 2002, reclamanții s-au constituit părți civile în cauză.

65. La data de 7 aprilie 2003, în urma modificărilor legislative privind statutul polițiștilor, cauza a fost declinată în favoarea parchetului civil. Procurorul militar a constatat totuși că ancheta, în prima sa etapă, demonstrase o grabă nejustificată de a adopta o soluție, mai multe elemente nefiind încă elucidate la momentul respectiv, astfel încât, în opinia sa, reclamanții puteau pune la îndoială rezultatele anchetei. Totuși, acesta a constatat că înfirmarea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale se baza pe un raționament juridic greșit.

66. La data de 2 martie 2004, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a dispus neînceperea urmăririi penale. Acesta a arătat că, din mesajele lăsate de Aurel A., rezulta că niciun membru al familiei sale nu era la curent cu intenția sa infracțională și nu participase la evenimente. În ceea ce privește dimensiunea leziunii Georgetei V., opinia comisiei superioare de control a INML referitoare la raportul realizat de acest institut la data de 16 decembrie 2001 a înfirmat concluziile raportului medico-legal din 1993 și a ajuns la concluzia că, de fapt, leziunea Georgetei V. nu ar fi putut să depășească 12 cm. Astfel, leziunea fusese provocată de un cuțit cu o lamă de 12 cm, precum cuțitul găsit în apartamentul lui Aurel A. În fine, din dosar rezulta că George L. nu participase la pregătirea sau la comiterea crimelor. Faptul că l-a condus pe Aurel A. la domiciliul său după dramă nu poate fi considerat decât un act de tăinuire a autorului crimei, act ce nu era pedepsit în dreptul român din cauza legăturilor de rudenie dintre cei 2 bărbați.

D. Procedura de partaj succesoral

67. La data de 1 iunie 1993, reclamantul a introdus o acțiune în fața Judecătoriei din București pentru partajarea bunurilor ce îi aparținuseră fiicei sale. Acesta a cerut ca membrii familiei lui Aurel A. să fie excluși de la succesiunea fiicei sale. În opinia sa, aceștia erau nedemni să o moștenească, având în vedere că ginerele său cauzase cu intenție moartea acesteia.

68. La data de 15 martie 1994, reclamanta a solicitat permisiunea să intervină în procedură ca soră a Tatiane A. Ea a declarat că plătitise la data de 1 iulie 1993 restul ratelor lunare aferente contractului de credit prin care sora sa și soțul acesteia cumpăraseră un apartament. Instanța a admis cererea de intervenție.

69. În aceeași zi, reclamantul și-a precizat acțiunea, arătând că înțelege să o îndrepte împotriva lui Lucian L., singurul care acceptase succesiunea lui Aurel A.

70. La data de 31 mai 1994, Lucian L. a depus o cerere reconvențională prin care arăta că plătitese ratele lunare restante ale apartamentului în litigiu în două tranșe, pe 23 martie și pe 1 iunie 1993.

71. Prin Sentința din data de 3 februarie 1998, judecătoria a dispus partajul bunurilor ce îi aparținuseră Tatiane A. și lui Aurel A. Aceasta a apreciat că reclamantul avea dreptul la 3/16 din masa succesorală de pe urma Tatiane A., reclamanta la 9/16, iar Aurel A., ca soț supraviețuitor, la un sfert. Lucian L. avea dreptul la întreaga masă succesorală ce îi revenea lui Aurel A. și la un sfert din masa succesorală a Tatiane A., pe care Aurel A. ar fi trebuit să o moștenească. Prin urmare, instanța i-a atribuit apartamentul lui Lucian L., bijuteriile reclamantei, iar restul bunurilor mobile reclamantului.

72. Reclamanții au introdus apel împotriva acestei sentințe, solicitând să li se atribuiască apartamentul. În esență, aceștia susțineau că Lucian L. nu putea lua locul fratelui său în ordinea succesorală, având în vedere incidența normelor ce reglementează nedemnitățile succesorală în privința defunctului. În plus, reclamanta a arătat că ea plătitese ratele lunare ale împrumutului, după decesul surorii sale, ceea ce îi dădea dreptul la apartament.

73. Prin Decizia din data de 6 noiembrie 1998, Tribunalul Municipiului București a confirmat sentința judecătorească. Bazându-se pe existența unei jurisprudențe constante și pe doctrină, acesta a apreciat că art. 655 din Codul civil ce reglementa cauzele de nedemnitate succesorală cerea o hotărâre definitivă de condamnare a succesorului pentru omor pentru a putea fi înlăturat ca moștenitor al persoanei decedate. Or, în speță, Aurel A. nu fusese condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă, deoarece se sinucisese la puțin timp după ce și-a ucis soția. Astfel, Lucian L., fratele lui Aurel A., putea deveni moștenitorul fiicei reclamantului.

74. În ceea ce privește plata ratelor lunare, pe baza elementelor de probă depuse la dosar, instanța a constatat că ele fuseseră plătite în primă fază de Lucian L. și că, prin urmare, apartamentul îi fusese atribuit pe bună dreptate. Instanța i-a indicat reclamantei calea unei acțiuni în restituire împotriva primăriei.

75. Reclamanții au formulat recurs. Reclamantul a cerut din nou ca Lucian L. să fie înlăturat de la succesiunea fiicei sale. Reclamanta a solicitat ca apartamentul să îi fie atribuit, având în vedere că ea plătitese prima restul ratelor lunare.

76. Prin decizia rămasă definitivă din data de 14 octombrie 1999, Curtea de Apel București a confirmat deciziile anterioare.

II. Dreptul intern pertinent

77. Articolul 655 din Codul civil prevede următoarele:

„Sunt nedemni de a succede și prin urmare excluși de la succesiune:

1. condamnatul pentru că a omorât sau a încercat să omoare pe defunct;

2. acela care a făcut în contra defunctului o acuzație capitală, declarată de judecată calomnioasă;

3. moștenitorul major care, având cunoștință de omorul defunctului, nu a denunțat aceasta justiției.”

Prevederile relevante din noul Cod civil român din 17 iulie 2009, care nu a intrat încă în vigoare, sunt următoarele:

Articolul 958

Nedemnitățile de drept

„(1) Este de drept nedemnă de a moșteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenția de a-l ucide pe cel care lasă moștenirea;(...)

(2) În cazul în care condamnarea pentru faptele menționate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei (...), nedemnitătea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă.

(3) Nedemnitătea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanța de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătorești din care rezultă nedemnitătea.”

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 2 din Convenție

78. Reclamanții susțin că autoritățile naționale nu au efectuat o anchetă rapidă și eficientă pentru a identifica și a pedepsi toate persoanele răspunzătoare pentru drama din 7 ianuarie 1993. Ei invocă art. 2 din Convenție, care prevede următoarele:

Articolul 2

„Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;

b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute; c) pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.”

A. Asupra admisibilității

79. Curtea constată că reclamanții se plâng, în speță, de ineficiența anchetei realizate care, potrivit opiniei lor, nu a asigurat protecția „prin lege” prevăzută de prima frază a art. 2. De asemenea, Curtea observă că părțile admit amândouă că este competentă *ratione temporis* să analizeze capătul de cerere al reclamanților întemeiat pe art. 2 din Convenție. Cu toate acestea, ea este obligată să analizeze din oficiu competența sa în acest sens.

80. Din jurisprudența Curții, în special din Hotărârea *Blečić împotriva Croației* ([MC], nr. 59.532/00, CEDO 2006-III), rezultă că competența trebuie să se determine în raport cu faptele ce constituie ingerința pretinsă. Astfel, Curtea a stabilit că este esențial să realizeze în fiecare cauză dată fixarea exactă în timp a încălcării pretense. Ea trebuie să țină cont în acest sens atât de faptele de care se plânge reclamantul, cât și de sfera de aplicare a dreptului garantat de Convenție, a cărui încălcare este pretinsă, ceea ce poate presupune o anumită dificultate atunci când cererile se bazează pe fapte ce reprezintă o prelungire a unei situații sau o înlănțuire de evenimente dintre care unele se situează înaintea datei ratificării sau, dacă este cazul, înaintea datei de recunoaștere de către statul pârât a dreptului la plângere individuală, când aceasta nu era încă facultativă (vezi *Blečić*, menționată mai sus, §§ 77 și 82, *Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Rusiei* [MC], nr. 48.787/99, §§ 402, 403, 459, 462, 463, CEDO 2004-VII, *Yağcı și Sargın împotriva Turciei*, Hotărârea din 8 iunie 1995, seria A nr. 319-A, p. 16, § 40, și *Broniowski împotriva Poloniei* [MC], nr. 31.443/96, § 122, CEDO 2004-V).

81. Curtea reamintește că obligația procedurală pe care o cuprinde art. 2 de a efectua o anchetă eficientă a devenit o obligație distinctă și independentă. Deși provine din acte privind aspectele materiale ale art. 2, ea poate da naștere constatării unei „ingerințe” distincte și independente, în sensul Hotărârii *Blečić* (menționată mai sus, § 88). În această măsură, ea poate fi considerată ca o obligație distinctă ce rezultă din art. 2 și care poate să i se impună statului, chiar dacă decesul a avut loc înainte de data critică.

82. Cu toate acestea, ținând cont de principiul securității juridice, competența în timp a Curții de a verifica respectarea obligației procedurale ce reiese din art. 2 referitoare la un deces anterior datei critice, adică data recunoașterii de către statul pârât a dreptului la

plângere individuală, nu este nelimitată (*Šilih împotriva Sloveniei* [MC], nr. 71.463/01, § 161, 9 aprilie 2009).

83. În primul rând, este clar că, în cazul unui deces intervenit înainte de data critică, numai actele și/sau omisiunile de natură procedurală ulterioare acestei date pot intra sub competența temporală a Curții.

84. În al doilea rând, pentru ca obligațiile procedurale impuse de art. 2 să devină aplicabile, trebuie să existe o adevărată legătură între deces și intrarea în vigoare a Convenției pentru statul pârât. Astfel, trebuie stabilit faptul că o parte importantă a măsurilor procedurale impuse de această prevedere - nu numai o anchetă eficientă cu privire la decesul persoanei în cauză, ci și declanșarea unei proceduri adecvate ce vizează stabilirea cauzei decesului și obligarea celor vinovați să răspundă pentru actele lor (*Vo împotriva Franței* [MC], nr. 53.924/00, § 89, CEDO 2004-VIII) - au fost sau ar fi trebuit să fie puse în aplicare după data critică. Totuși, Curtea nu exclude posibilitatea ca, în anumite circumstanțe, această legătură să poată să se sprijine și pe necesitatea de a verifica dacă garanțiile oferite de Convenție și valorile care o susțin sunt protejate în mod real și efectiv.

85. Curtea reamintește încă de la început că, în ceea ce privește cererile introduse împotriva României, competența sa *ratione temporis* începe la 20 iunie 1994, dată la care a avut loc recunoașterea de către acest stat a dreptului la plângere individuală (*Vasilescu împotriva României*, Hotărârea din 22 mai 1998, Culegere de hotărâri și decizii 1998-III, p. 1075, § 49).

86. Curtea observă că, astfel cum a fost formulat de reclamanți, prezentul capăt de cerere acoperă perioada care a început în momentul în care autoritățile au fost anunțate despre actele comise la data de 7 ianuarie 1993 și se încheie prin finalizarea procedurii prin care acestea au avut posibilitatea să repare încălcările pretinse împotriva statului (vezi și *Selmouni împotriva Franței* [MC], nr. 25.803/94, § 74, CEDO 1999-V), respectiv la data de 2 martie 2004, deci cu mult după data la care a intrat în vigoare recunoașterea de către România a dreptului la plângere individuală.

87. Curtea observă că capătul de cerere procedural al reclamanților se referă, în principal, la procedura judiciară pornită împotriva polițistului George L. care a fost efectuată, în cea mai mare parte a ei, după intrarea în vigoare a Convenției și al cărei obiect era tocmai să stabilească circumstanțele dramei din 7 ianuarie 1993 și orice eventuală răspundere.

88. În lumina considerentelor de mai sus, Curtea statuează că este competentă *ratione temporis* să analizeze pretinsa încălcare a art. 2 sub aspectul său procedural. Curtea se va limita la a cerceta dacă faptele petrecute după intrarea în vigoare a Convenției pentru România dezvăluie o încălcare a acestei prevederi (*Šilih*, menționată mai sus, § 167).

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

a) Guvernul

89. Guvernul consideră că ancheta condusă de autoritățile naționale după tragedia din 7 ianuarie 1993 a respectat condițiile de eficiență și obiectivitate impuse și că, prin urmare, autoritățile române și-au îndeplinit obligația procedurală ce le revenea în temeiul art. 2 din Convenție.

90. În prima procedură penală care l-a vizat pe Aurel A. și care s-a finalizat cu clasarea cauzei la data de 20 august 1993, au fost efectuate mai multe acte: cercetare la fața locului, în prezența martorilor, în apartamentul reclamantului și în cel al lui Aurel A., fotografii judiciare, expertize medico-legale, expertiză dactiloscopică, audierea a 11 martori.

91. În urma plângerii reclamantului referitor la participarea lui George L. la dramă, a fost deschisă o anchetă și s-au realizat mai multe acte: audierea a numeroși martori,

confruntarea reclamantului cu George L. și a acestuia din urmă cu un vecin al reclamantului, reconstituirea faptelor, expertiză grafoscopică și o nouă expertiză medico-legală.

92. În plus, apropiații victimelor au fost implicați în procedură. Astfel, parchetele le-au comunicat reclamantilor deciziile luate, iar reclamantei i s-au comunicat fotocopiile solicitate ale documentelor din dosar. În plus, confruntarea dintre George L. și vecinul reclamantului și reconstituirea faptelor au fost dispuse la cererea reclamantei.

93. În speță, nu poate fi vorba de o lipsă de obiectivitate. În primul rând, George L. nu s-a folosit de calitatea sa de polițist în timpul dramei din 7 ianuarie 1993. În al doilea rând, principiul lipsei oricărei legături ierarhice sau instituționale între persoanele însărcinate cu ancheta și cele implicate în evenimente a fost respectat pe deplin. Singurul fapt că procurorii erau cadre militare ca și învinuitul nu poate constitui o probă de lipsă de independență. Spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în Cauza *Bursuc împotriva României* (nr. 42.066/98, Hotărârea din 12 octombrie 2004), niciun polițist nu a participat la anchetă.

94. În final, ordonanțele de neîncepere a urmăririi penale sau întemeiat pe mijloacele de probă administrate în timpul anchetei. În orice caz, ultima ordonanță din data de 2 martie 2004 corespunde tuturor criteriilor ce au condus la anularea ordonanței anterioare de neîncepere a urmăririi penale.

b) Reclamanții

95. Reclamanții semnalează mai multe disfuncționalități în cadrul celor două anchete penale desfășurate.

96. În ceea ce privește ancheta îndreptată împotriva lui Aurel A., procesul-verbal întocmit chiar în seara în care a avut loc drama nu conține nicio mențiune cu privire la actele îndeplinite de prima echipă de anchetă și, pe de altă parte, Guvernul pârât nu a oferit nicio explicație pentru schimbarea procurorilor însărcinați cu ancheta. În plus, procesul-verbal nu a fost semnat de martorii menționați în text. Mai mult, percheziția la domiciliul lui Aurel A. nu a avut loc decât a doua zi după dramă, ceea ce a dus la distrugerea și pierderea unor mijloace de probă foarte importante pentru anchetă.

97. Autoritățile nu au deschis din oficiu o anchetă împotriva polițistului George L., deși reclamanții le informaseră despre implicarea acestuia în incident. De asemenea, au existat mai multe lacune în efectuarea anchetei: procurorul nu a dispus efectuarea testului de alcoolemie a lui George L., iar scrisorile lăsate de Aurel A. în apartamentul său nu au fost ridicate.

98. Ancheta nu fost realizată nici cu celeritatea necesară: reconstituirea faptelor nu a avut loc decât abia la 9 februarie 1998, adică după mai mult de 5 ani de la momentul dramei, raportul de expertiză din 16 decembrie 2001, care trebuia să explice diferența dintre dimensiunea leziunii Georgetei V. și lungimea cuțitului descoperit în apartamentul lui Aurel A. nu a fost depus la dosar decât la data de 23 decembrie 2002, adică după mai mult de un an de la întocmirea sa, iar expertiza grafoscopică a scrisorilor lăsate de Aurel A. nu a fost dispusă decât la data de 25 februarie 1998, adică după circa 5 ani de la data la care au fost prezentate parchetului, la data de 24 iunie 1993.

99. Reclamanții nu au avut acces în mod adecvat la derularea procedurii. Astfel, ei nu au obținut copia opiniei comisiei superioare de control din cadrul INML din 16 decembrie 2001 decât după plata unei taxe. În plus, rezoluțiile de neîncepere a urmăririi penale din 9 decembrie 1994 și 2 martie 2004 nu le-au fost comunicate; ei au aflat de ultima rezoluție menționată mai sus numai în momentul comunicării observațiilor Guvernului formulate în cadrul cererii de față.

100. Invocând Cauza *Bursuc împotriva României* (citată anterior), reclamanții denunță lipsa de imparțialitate obiectivă a procurorilor militari care au efectuat timp de 10 ani ancheta împotriva lui George L., față de polițiști, deoarece ei sunt, ca și aceștia din urmă, cadre militare active subordonate ierarhic. Parchetul care a preluat cauza ulterior a dat

rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din 2 martie 2004 pe baza probelor strânse numai de parchetul militar.

101. În final, imparțialitatea experților care au întocmit avizul medico-legal din 16 decembrie 2001 este discutabilă, avânduse în vedere legătura instituțională de subordonare ce exista între experții medici legiști și executiv. De altfel, INML este o instituție coordonată de un organ compus din reprezentanții Ministerului Justiției, ai Ministerului de Interne, ai Ministerului Sănătății și ai parchetului - consiliul superior de medicină legală - și controlată de Ministerul Sănătății. În plus, directorii INML și ai institutelor regionale de medicină legală sunt numiți de ministrul sănătății. Mai mult, finanțarea INML este asigurată în principal prin subvenții înscrise în bugetul aceluiași minister.

2. Aprecieria Curții

a) Principiile care se desprind din jurisprudența Curții

102. Curtea reamintește că obligația de a proteja dreptul la viață pe care o impune art. 2, coroborată cu obligația generală care îi revine statului în baza art. 1 din Convenție de a „recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în (...) Convenție“, presupune și impune desfășurarea unei forme de anchetă oficială efectivă atunci când recurgerea la forță a determinat moartea unui om (vezi, *mutatis mutandis*, *McCann și alții împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 27 septembrie 1995, seria A nr. 324, p. 49, § 161, și *Kaya împotriva Turciei*, Hotărârea din 19 februarie 1998, Culegere 1998-I, p. 329, § 105). O astfel de anchetă trebuie să aibă loc în fiecare situație în care a avut loc moartea unei persoane în urma recurgerii la forță, indiferent dacă autorii bănuți sunt agenți ai statului sau niște terți (*Tahsin Acar împotriva Turciei* [MC], nr. 26.307/95, § 220, CEDO 2004-III). Investigațiile trebuie să fie în primul rând amănunțite, imparțiale și derulate cu atenție (*McCann și alții împotriva Regatului Unit*, citată anterior, p. 49, §§ 161-163, și *Çakıcı împotriva Turciei* [MC], nr. 23.657/94, § 86, CEDO 1999-IV).

103. Cu toate acestea, indiferent care ar fi modalitățile de anchetă, autoritățile trebuie să acționeze din oficiu, de îndată ce cauza le este adusă la cunoștință. Ele nu le pot lăsa apropiaților defunctului inițiativa de a depune o plângere formală sau de ași asuma responsabilitatea unei proceduri de anchetă (vezi, de exemplu, *mutatis mutandis*, *İlhan împotriva Turciei* [MC], nr. 22.277/93, § 63, CEDO 2000-VII, și *Finucane împotriva Regatului Unit*, nr. 29.178/95, § 67, CEDO 2003-VIII).

104. Ancheta desfășurată trebuie să fie și eficientă. Aceasta înseamnă că ea trebuie să fie adecvată, adică să permită identificarea și, eventual, pedepsirea persoanelor vinovate (*Ramsahai și alții împotriva Olandei* [MC], nr. 52.391/99, § 324, CEDO 2007-...). Aici nu este vorba de o obligație de rezultat, ci de o obligație de mijloace. Autoritățile trebuie să ia măsurile care le sunt accesibile în limite rezonabile pentru a strânge probele referitoare la incident (*Tanrikulu* [MC], nr. 23.763/94, §§ 101-110, CEDO 1999-IV, § 109, și *Salman împotriva Turciei* [MC], nr. 21.986/93, § 106, CEDO 2000-VII).

105. Tipul și gradul examenului care corespunde criteriului minim de eficiență a anchetei depind de circumstanțele speței. Ele se apreciază pe baza tuturor faptelor relevante și ținându-se cont de realitățile practice ale muncii de anchetă. Nu este posibil să se reducă varietatea situațiilor care s-ar putea produce la o simplă listă de acte de anchetă sau la alte criterii simplificate (*Tanrikulu*, menționată mai sus, *Kaya*, menționată mai sus, pp. 325-326, §§ 89-91, *Güleç împotriva Turciei*, Hotărârea din 27 iulie 1998, Culegere 1998-IV, pp. 1732-1733, §§ 79-81, *Velikova împotriva Bulgariei*, nr. 41.488/98, § 80, CEDO 2000-VI, și *Buldan împotriva Turciei*, nr. 28.298/95, § 83, 20 aprilie 2004).

106. O cerință de celeritate și de diligență rezonabilă este implicită în acest context. Trebuie admis faptul că pot exista obstacole sau dificultăți care împiedică ancheta să progreseze într-o situație anume. Totuși, un răspuns rapid al autorităților atunci când este cazul să se ancheteze recurgerea la forță cauzatoare de moarte poate fi considerat, în general,

ca esențial pentru a păstra încrederea publicului în respectarea principiului de legalitate și pentru a evita orice urmă de complicitate sau de toleranță în legătură cu acte ilegale (*McKerr împotriva Regatului Unit*, nr. 28.883/95, § 114, CEDO 2001-III).

107. Din aceleași motive, publicul trebuie să aibă un drept de consultare suficient asupra anchetei sau asupra concluziilor ei, astfel încât să poată fi contestată răspunderea atât teoretic, cât și practic. Gradul necesar de control al publicului poate varia de la o situație la alta. Cu toate acestea, în toate cazurile, apropiații victimei trebuie să fie implicați în procedură în măsura în care este necesar pentru protejarea intereselor lor legitime (*Güleç*, menționată mai sus, § 82, și *McKerr*, menționată mai sus, § 148).

b)Aplicarea acestor principii generale în speță

108. Curtea observă că în cauza de față a avut loc totuși o anchetă la inițiativa autorităților:

„Parchetul de pe lângă Tribunalul București a efectuat o anchetă imediat după dramă și au fost luate mai multe măsuri pentru a conserva mijloacele de probă la locul crimei. Cu toate acestea, deși au fost informate despre implicarea lui George L. în faptele respective, autoritățile nu au efectuat, în primă fază, investigații cu privire la acesta. Abia după mai multe luni, în urma unei plângeri penale formale a reclamantului din data de 25 mai 1993, autoritățile au procedat la investigații.”

109. În ceea ce privește caracterul adecvat al anchetei, Curtea constată anumite insuficiențe și lacune. Astfel, procesul-verbal întocmit chiar în seara dramei nu conține nicio mențiune referitoare la actele îndeplinite de prima echipă de anchetă și nu a fost dată nicio explicație referitoare la înlocuirea acestei echipe; percheziția la domiciliul lui Aurel A. nu a avut loc decât în ziua următoare dramei; scrisorile lăsate de Aurel A. în apartamentul său nu au fost ridicate de procuror, ci au fost luate de fratele lui Aurel A., care le-a transmis parchetului câteva luni mai târziu. La toate acestea mai trebuie adăugat faptul că George L. nu a fost audiat în cadrul primei anchete, parchetul mulțumindu-se să claseze cauza motivat de decesul lui Aurel A. Deși toate faptele menționate mai sus au avut loc înainte datei de intrare în vigoare a Convenției pentru România, respectiv la data de 20 iunie 1994, Curtea apreciază că, în speță, este vorba de elemente care au avut cu siguranță o influență asupra modului de soluționare a procedurii penale și de care va trebui, prin urmare, să țină cont.

110. Curtea reamintește că, pentru ca o anchetă desfășurată pentru fapte de omucidere sau de rele tratamente comise de agenți ai statului să poată fi considerată eficientă, persoanele răspunzătoare de anchetă și cele care efectuează investigațiile trebuie să fie independente de cele implicate în evenimente (vezi, de exemplu, hotărârile *Güleç*, menționată mai sus, §§ 81-82, și *Öğür împotriva Turciei* [MC] nr. 21.954/93, CEDO 1999-III, §§ 91-92). Aceasta presupune nu numai lipsa oricărei legături ierarhice sau instituționale, ci și o independență practică (vezi, de exemplu, Hotărârea *Ergi împotriva Turciei* din 28 iulie 1998, Culegere 1998-IV, §§ 83-84, și *Kelly și alții împotriva Regatului Unit*, nr. 30.054/96, § 114, 4 mai 2001).

111. Curtea este dispusă să admită că George L. nu a acționat în timpul dramei din 7 ianuarie 1993 în calitatea sa de agent de poliție. Cu toate acestea, Curtea apreciază că independența procurorilor militari care au condus ancheta este îndoielnică, având în vedere reglementarea națională în vigoare la data evenimentelor. Într-adevăr, în cauze anterioare, Curtea a statuat deja că a avut loc încălcarea laturii procedurale a art. 3 din cauza lipsei de independență a procurorilor militari chemați să conducă ancheta în urma unei plângeri penale privind acuzația de rele tratamente, îndreptată împotriva unor agenți de poliție (*Barbu Anghelescu împotriva României*, nr. 46.430/99, § 67, 5 octombrie 2004, precum și *Bursuc împotriva României*, menționată mai sus, § 107). Curtea a constatat că aceștia erau, la momentul respectiv, cadre militare active, întocmai ca și procurorii militari, având așadar grade militare, bucurându-se de toate privilegiile în materie, fiind răspunzători de încălcarea

regulilor de disciplină militară și făcând parte din structura militară, bazată pe principiul subordonării ierarhice (*Barbu Anghelescu*, menționată mai sus, §§ 40-43). Curtea își reiterează constatarea anterioară și nu vede niciun motiv de a se îndepărta de la ea în cauza de față (vezi și *Melinte împotriva României*, nr. 43.247/02, § 27, 9 noiembrie 2006).

112. Pe de altă parte, Curtea observă că, deși cauza i-a fost transmisă la data de 7 aprilie 2003 Parchetului de pe lângă Tribunalul Municipiului București, acesta din urmă nu a îndeplinit niciun act de anchetă și s-a limitat să dispună neînceperea urmăririi penale 11 luni mai târziu, la data de 2 martie 2004. Intervenția acestui parchet nu este suficientă, în opinia Curții, pentru a compensa lipsa de independență a procurorilor militari care au strâns majoritatea mijloacelor de probă pentru anchetă.

113. În ceea ce privește participarea reclamantilor la procedură, Curtea reamintește că divulgarea sau publicarea unor rapoarte ale poliției și a unor elemente referitoare la anchete poate ridica probleme sensibile și poate prezenta riscul producerii unor consecințe prejudiciabile pentru particulari sau pentru alte anchete. Așadar, nu se poate considera ca o cerință ce reiese automat din art. 2 din Convenție ca apropiații unei victime să poată avea acces la anchetă pe tot parcursul desfășurării sale. Accesul necesar al publicului sau al apropiaților victimei poate fi acordat în alte stadii ale procedurilor disponibile (vezi, printre altele, *McKerr*, menționată mai sus, § 129). În plus, Curtea apreciază că art. 2 nu le impune autorităților de anchetă obligația de a da curs oricărei cereri de măsuri de investigare ce ar putea fi formulată de un apropiat al victimei în timpul anchetei (*Ramsahai*, menționată mai sus, § 348).

114. În speță, Curtea observă că parchetul a admis cererea reclamantei de a primi o copie a probelor aflate în dosarul primei anchete; astfel, partea interesată a primit o copie a rapoartelor de autopsie la data de 28 octombrie 1997 (paragraful 26 de mai sus) și o copie integrală a dosarului la data de 17 februarie 1998 (paragraful 27 de mai sus). În plus, în cadrul celei de-a doua anchete, parchetul a dat curs cererilor sale de a se realiza o confruntare între George L. și ceilalți martori și de se a face reconstituirea faptelor. Cu toate acestea, în ceea ce privește susținerea reclamanților referitoare la necomunicarea rezoluțiilor de neîncepere a urmăririi penale din 9 decembrie 1994 și din 2 martie 2004, adoptate în cadrul celei de-a doua anchete, Curtea constată că Guvernul nu a oferit niciun element care să dovedească contrariul. Ea observă că, dacă parchetul l-a informat pe reclamant, printr-o adresă foarte sumară, că prima rezoluție fusese adoptată, acesta nu a procedat în acest mod decât pentru respectiva rezoluție și s-a limitat la aceasta (vezi paragraful 40 de mai sus). Or, nemotivarea unei rezoluții de neîncepere a urmăririi penale în cadrul unei cauze controversate poate, în sine, să dăuneze încrederii publicului și riscă să îi lipsească pe apropiații victimelor de un acces la informații referitoare la o chestiune crucială pentru ele și să împiedice orice contestare eficientă a soluției. Controlul publicului și accesul familiei la anchetă, care sunt obligatorii, au lipsit așadar în cursul anchetei.

115. În plus, Curtea constată o încetineală vădită în desfășurarea anchetei referitoare la implicarea lui George L. în evenimente. În primul rând, aceasta observă că ancheta a durat mai mult de 11 ani, ceea ce reprezintă, în opinia sa, un termen nerezonabil în sine. În plus, ea observă o lipsă de diligență din partea procurorilor însărcinați cu dosarul: reconstituirea faptelor nu a avut loc decât la 9 februarie 1998, și aceasta ca urmare a cererii reclamantei, iar o expertiză menită să identifice autorul celor două scrisori găsite în apartamentul lui Aurel A. nu a fost dispusă decât la data de 25 februarie 1998, adică după mai mult de 5 ani de la petrecerea dramei. Mai mult, abia după 8 ani și jumătate de la data faptelor ce fac obiectul litigiului parchetul a încercat să elucideze problema diferenței dintre dimensiunea leziunii Georgetei V., constatată prin raportul medico-legal din 13 martie 1993, și cea a cuțitului descoperit în apartamentul lui Aurel A. Astfel, la data de 21 noiembrie 2001, procurorul militar a dispus o nouă expertiză. Cu toate acestea, deși raportul era pregătit încă din 16

decembrie 2001, acesta nu a fost depus la dosarul anchetei decât la data de 23 decembrie 2002, adică după mai mult de un an, din cauză că parchetul nu a achitat taxele solicitate. În final, Parchetului de pe lângă Tribunalul București i-a trebuit aproape un an din momentul în care i-a fost atribuită cauza, în luna aprilie 2003, pentru a dispune neînceperea urmăririi penale, deși niciun act de anchetă nu fusese realizat între timp (paragraful 64 de mai sus).

c)Concluzie

116. Curtea apreciază că elementele de mai sus îi sunt suficiente pentru a concluziona că procedurile legate de rolul agentului George L. în drama din 7 ianuarie 1993, care s-a soldat cu decesul a două rude ale reclamantilor și cu vătămarea gravă a reclamantului, ce i-a pus în pericol viața, nu au constituit o anchetă rapidă și eficientă. În consecință, autoritățile române nu au respectat obligația procedurală ce reiese din art. 2 din Convenție; prin urmare, în această privință a avut loc încălcarea acestei prevederi.

II. Asupra pretinsei încălcări a art. 8 din Convenție

117. Reclamantii se plâng de faptul că instanțele interne au refuzat să îl declare pe Aurel A. nedemn să o moștenească pe Tatiana A., permițând astfel familiei lui Aurel A. să îi succeadă acesteia prin reprezentare. Dreptul lor la respectarea vieții de familie ar fi fost așadar încălcat. Caracterul neadecvat al anchetei penale ar determina, de asemenea, încălcarea art. 8 din Convenție, care prevede următoarele:

Articolul 81.

„Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Asupra capătului de cerere întemeiat pe partajul succesiunii Tatiane A.

1. Asupra admisibilității

118. Curtea constată că, în ceea ce o privește pe reclamanta Florica Mazăre, această parte a capătului de cerere a fost formulată pentru prima oară în observațiile transmise Curții la data de 4 octombrie 2006. Curtea reamintește că, în conformitate cu art. 35 § 1 din Convenție, ea nu poate fi sesizată decât în cel mult 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii interne. Or, în speță, hotărârea internă definitivă referitoare la capătul de cerere al reclamantei este cea a Curții de Apel București din 14 octombrie 1999. Prin urmare, această parte a capătului de cerere este tardivă, în măsura în care este introdusă de reclamantă, și trebuie respinsă, făcând aplicarea art. 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

119. În schimb, Curtea observă că aceeași parte a capătului de cerere, în măsura în care a fost introdusă de reclamant, nu este vădit neîntemeiată în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Pe de altă parte, Curtea constată că nu este incident niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie declarată admisibilă.

2. Asupra fondului

a)Argumentele părților

120. Guvernul susține că refuzul instanțelor de a-l declara pe Aurel A. nedemn și, astfel, de a-l împiedica pe Lucian L. să o moștenească pe fiica reclamantului nu constituie o ingerință în viața de familie a acestuia, deoarece Convenția nu garantează dreptul la o anumită parte dintr-o succesiune.

121. În subsidiar, pentru cazul în care Curtea ar hotărî că a avut loc într-adevăr o ingerință în speță, Guvernul susține că ingerința corespundea condițiilor prevăzute de al doilea paragraf al art. 8 din Convenție. În primul rând, ea ar fi fost prevăzută printr-o normă legală accesibilă și previzibilă, și anume art. 655 § 1 din Codul civil. În al doilea rând,

aceasta ar fi urmărit un scop legitim, și anume drepturile moștenitorilor autorului omorului, care nu fusese condamnat. În al treilea rând, ea ar fi fost necesară într-o societate democratică, deoarece declararea nedemnității, ca sancțiune civilă, nu s-ar fi putut face decât pe baza unei sentințe de condamnare. În lipsa unei astfel de hotărâri, autorul prezumat ar beneficia de prezumția de nevinovăție.

122. Ca un argument final, legislația română, care ar enunța imposibilitatea de a declara nedemnă o persoană atunci când, din cauza decesului său, actele sale nu au ocazionat o condamnare, ceea ce ar împiedica sau ar stinge acțiunea publică, ar ține de marja de apreciere a statelor contractante, care ar avea posibilitatea să aleagă mijloacele care să permită fiecăruia să aibă o viață de familie normală.

123. Admițând că, potrivit art. 655 din Codul civil, este nedemn să îi succedă defunctului cel care a fost condamnat pentru că i-a cauzat moartea, reclamantul consideră că trebuie procedat la o interpretare extensivă a acestei prevederi. În realitate, partea interesată contestă jurisprudența întemeiată pe această prevedere din Codul civil. După părerea sa, trebuie considerat nedemn să succedă defunctului și cel care i-a cauzat moartea sau a încercat să îi cauzeze moartea și împotriva căruia, din cauza decesului său, acțiunea publică nu a putut fi exercitată. Astfel, în speță, instanțele ar fi putut să țină cont de rezoluția de clasare emisă de parchet la data de 20 august 1993, care constata vinovăția lui Aurel A., și să îl declare pe acesta nedemn să o moștenească pe fiica reclamantului.

124. În speță nu este vorba de dreptul la o anumită parte din succesiune, cum susține Guvernul, ci este vorba de a defini persoanele chemate să moștenească o persoană decedată.

b)Aprecieria Curții

125. Curtea reamintește încă de la început că viața de familie nu cuprinde numai relații cu caracter social, moral sau cultural, de exemplu în sfera educației copiilor; ea înglobează și interese materiale, astfel cum o arată în special pensiile alimentare și locul atribuit rezervei ereditare în ordinea juridică internă a majorității statelor contractante. Pe de altă parte, Curtea a afirmat deja că domeniul succesiunilor și al liberalităților între rude apropiate apare ca strâns legat de viața de familie (*Marckx împotriva Belgiei*, Hotărârea din 13 iunie 1979, seria A nr. 31, pp. 23 și 24, § 52, și *Pla și Puncernau împotriva Andorrei*, nr. 69.498/01, § 26, CEDO 2004-VIII). Drepturile succesoriale constituie, așadar, un element al vieții de familie ce nu poate fi neglijat. Curtea reamintește că art. 8 din Convenție nu impune totuși recunoașterea unui drept general la liberalități sau la o anumită parte din succesiunea autorilor persoanei ori chiar a altor membri din familia sa; și în materie patrimonială, acest articol lasă, în principiu, statelor contractante dreptul de a alege mijloacele menite să permită fiecăruia să aibă o viață de familie normală, iar acest drept nu este indispensabil în căutarea acesteia.

126. Curtea observă că, în speță, reclamantul denunță în principal faptul că fratele ginerelui său, Lucian L., a moștenit-o pe fiica sa decedată. De asemenea, Curtea observă că, pe baza unei jurisprudențe constante referitoare la interpretarea art. 655 § 1 din Codul civil, instanțele interne au refuzat să îl califice ca nedemn pe ginerele reclamantului, Aurel A., pe motiv că acesta nu fusese condamnat pentru omor printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Fratele său a putut astfel să îi ia locul la succesiune și să o moștenească pe fiica reclamantului. Pentru Curte, limitările aduse de Codul civil român asupra capacității reclamantului de a primi o anumită parte din succesiunea fiicei sale din cauza existenței unor prevederi succesoriale în favoarea unui soț nu intră, în sine, în contradicție cu Convenția (vezi, *mutatis mutandis*, *Marckx*, menționată mai sus, § 53, *Merger și Cros împotriva Franței*, nr. 68.864/01, § 47, 22 decembrie 2004). Cu toate acestea, Curtea constată că, în speță, nu este vorba de dreptul la o anumită parte din succesiune, astfel cum susține Guvernul, ci mai degrabă de o contestare a calității de succesori. În concluzie, art. 8 din Convenție intră în discuție.

127. Curtea observă în continuare că această cauză se referă la un litigiu succesoral între două persoane private. Cauza ar putea fi analizată din perspectiva unei ingerințe a instanțelor naționale în respectarea vieții de familie a reclamantului, dacă interpretarea dată de acestea prevederilor legale aplicabile ar trebui considerată ca și cum ar încălca art. 8 din Convenție, sau din perspectiva omisiunii instanțelor, în raporturi dintre persoane private, de a-și respecta obligațiile pozitive ce decurg din art. 8 și care vizează adoptarea de măsuri eficiente, rezonabile și adecvate pentru protejarea dreptului la viața de familie a reclamantului în aplicarea prevederilor legale respective [*Schaefer împotriva Germaniei* (dec.), nr. 14.379/03, 4 septembrie 2007]. Curtea poate totuși să lase deschisă această chestiune. Indiferent dacă abordăm cauza din perspectiva unei obligații pozitive, în sarcina statului, de a adopta măsuri rezonabile și adecvate pentru a proteja drepturile de care reclamantul beneficiază conform paragrafului 1 al art. 8, sau din perspectiva unei ingerințe a unei autorități publice ce trebuie justificată conform paragrafului 2, principiile aplicabile sunt destul de asemănătoare. În cele două cazuri, trebuie ținut cont de justul echilibru ce trebuie păstrat între interesele concurente ale individului și ale societății în ansamblul ei; de asemenea, în cele două cazuri, statul se bucură de o anumită marjă de apreciere pentru a stabili prevederile ce trebuie adoptate pentru a asigura respectarea Convenției. În plus, chiar și în cazul obligațiilor pozitive ce rezultă din paragraful 1, obiectivele enumerate la paragraful 2 pot juca un anumit rol în căutarea echilibrului dorit (*Powell și Rayner împotriva Regatului Unit*, 21 februarie 1990, § 41, seria A nr. 172, *López Ostra împotriva Spaniei*, 9 decembrie 1994, § 51, seria A nr. 303-C, și *Hatton și alții împotriva Regatului Unit* [MC], nr. 36.022/97, § 98, CEDO 2003VIII).

128. Curtea constată că erau în conflict două interese: pe de o parte, interesul reclamantului, care dorea ca Aurel A. să fie declarat nedemn să o moștenească pe fiica sa, și, pe de altă parte, cel al lui Lucian L., de a-l moșteni pe fratele său, inclusiv acea parte a bunurilor ce îi aparținuse Tatiane A., în lipsa unei hotărâri definitive de condamnare a fratelui său. Necesitatea unei hotărâri judiciare definitive de condamnare pentru omor în vederea calificării unei persoane ca nedemnă își poate găsi justificarea în protecția drepturilor și libertăților altuia, unul dintre scopurile legitime prevăzute de art. 8 § 2 din Convenție. O astfel de hotărâre de condamnare aduce, în principiu, o garanție de securitate juridică față de orice altă constatare a vinovăției persoanei presupuse a fi nedemnă, ceea ce servește intereselor societății.

129. Curtea reamintește că Convenția nu îi impune unui stat membru să adopte prevederi legislative în materie de nedemnitate succesorală. Cu toate acestea, odată ce aceste prevederi au fost adoptate, ele trebuie aplicate în conformitate cu scopul lor. Astfel, în speță, pentru a stabili dacă instanțele naționale au păstrat un just echilibru între interesele concurente, Curtea este nevoită să acorde o atenție specială aplicabilității regulii prevăzute de Codul civil în materie de nedemnitate și, mai ales, aplicării sale în speță (*Osman împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 28 octombrie 1998, Culegere 1998-VIII, § 150). Ca excepții de la exercitarea dreptului la respectarea vieții de familie, argumentele instanțelor impun o analiză atentă și detaliată de către Curte (*Emonet și alții împotriva Elveției*, nr. 39.051/03, § 77, CEDO 2007-...). Curtea nu neagă faptul că obligația de a interpreta și de a aplica dreptul intern le revine în primul rând autorităților naționale, mai ales instanțelor jurisdicționale, și nu își va substitui propria interpretare a dreptului în locul interpretării lor, afară de situațiile arbitrare (*Bulut împotriva Austriei*, 22 februarie 1996, Culegere 1996-II, § 29, și *Tejedor García împotriva Spaniei*, 16 decembrie 1997, Culegere 1997-VIII, § 31). Cu toate acestea, în măsura în care Curtea este competentă să controleze procedura urmată în fața instanțelor interne, ea consideră că o aplicare prea rigidă a prevederilor legale se poate dovedi contrară art. 8 din Convenție.

130. În acest sens, Curtea observă că rezoluția de clasare a cauzei din 20 august 1993 a declarat că Aurel A. era autorul morții Tatiane A. (vezi paragraful 24 de mai sus). Parchetul și-a întemeiat soluția în special pe o scrisoare găsită în apartamentul lui Aurel A., în care acesta recunoștea că și-a ucis soția. Mai mult chiar, membrii familiei lui Aurel A., printre care Lucian L., nu au negat niciodată că Aurel A. era autorul morții Tatiane A.

131. Fără a ignora importanța principiului securității raporturilor juridice în orice ordine juridică națională, principiu a cărui importanță a afirmat-o în mai multe rânduri, Curtea apreciază, având în vedere circumstanțele speciale ale cauzei de față, că interpretarea prevederii din Codul civil ce reglementează cauzele de nedemnitate a fost prea restrictivă, în detrimentul vieții de familie a reclamantului. În opinia sa, nu exista nicio îndoială cu privire la vinovăția lui Aurel A. Neținând cont de constatarea parchetului, de mărturisirea autorului omorului și de recunoașterea de către familie a vinovăției acestuia, instanțele au mers dincolo de ceea ce era necesar pentru a asigura respectarea principiului securității juridice.

132. Curtea nu poate admite ca, în urma decesului unei persoane, caracterul ilicit al acțiunilor sale să rămână fără efect. Desigur, principiile care guvernează răspunderea penală a unei persoane suspectate că ar fi comis fapte interzise de legea penală și aplicarea lor de către autoritățile naționale împiedicau, pe bună dreptate, odată ce s-a hotărât clasarea dosarului, continuarea anchetei privind răspunderea lui Aurel A. după decesul său. Curtea nu poate readuce în discuție acest principiu fundamental al dreptului penal național ce constă în caracterul personal și netransmisibil al răspunderii penale. Nu e mai puțin adevărat faptul că recunoașterea formală, de către autorități, a caracterului ilicit al unor astfel de acțiuni înainte de a ajunge la decizia de a clasa cauza, determinată de decesul persoanei în cauză, ar trebui să constituie, pe de o parte, un mesaj clar trimis opiniei publice că autoritățile nu sunt dispuse să tolereze astfel de acțiuni și, pe de altă parte, ar trebui să servească părților interesate, în pretențiile cu caracter civil pe care le pot avea (vezi, *mutatis mutandis*, *Niță împotriva României*, nr. 10.778/02, § 36, 4 noiembrie 2008).

133. Respectarea vieții de familie a reclamantului ar fi impus luarea în considerare a circumstanțelor speciale și, ca să le numim așa, excepționale, ale cauzei pentru a evita o aplicare mecanică a principiilor de interpretare a prevederilor art. 655 § 1 din Codul civil. Curtea concluzionează de aici că, având în vedere situația foarte specială din cauza de față (paragraful 128 de mai sus) și ținând cont de marja de apreciere limitată de care beneficia statul pârât pentru o chestiune ce privește viața de familie, nu a fost păstrat un just echilibru între interesele succesorului Aurel A., pe de o parte, și interesele reclamantului, pe de altă parte.

134. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 8 din acest punct de vedere. Curtea ia totuși act cu interes de modificarea legislativă recentă referitoare la clauza privind nedemnitatea succesorală în noul Cod civil român (vezi paragraful 77 din dreptul intern relevant), modificare ce merge în același sens cu cel al raționamentului său expus mai sus.

B. Asupra capătului de cerere întemeiat pe ineficiența anchetei penale

135. Curtea constată că această parte a cererii nu este vădit neîntemeiată în sensul art. 35 § 3 din Convenție și că nu este incident niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie declarată admisibilă.

136. Cu toate acestea, ținând cont de concluziile sale bazate pe prevederile art. 2 (paragrafele 106-114 de mai sus), Curtea nu consideră necesar să analizeze separat acest capăt de cerere pe fond.

III. Asupra pretensei încălcări a art. 5 din Convenție

137. Invocând art. 5 din Convenție, reclamantul denunță și impunitatea de care a beneficiat George L. pentru pretinsa sechestrare a fiicei sale în preziua decesului ei.

138. Având în vedere încălcarea art. 2 din Convenție pe care a constatat-o în cazul de față (vezi paragrafele 106-114 de mai sus), Curtea consideră că a analizat chestiunile

juridice principale ridicate de cerere, în măsura în care ea se referă la evenimentele care au dus la decesul fiicei reclamantului. Ținând cont de totalitatea faptelor cauzei, Curtea consideră, aşadar, că nu se impune să statueze separat asupra capătului de cerere întemeiat de reclamant pe art. 5, în ceea ce o priveşte pe defunctă (vezi *Kamil Uzun împotriva Turciei*, nr. 37.410/97, § 64, 10 mai 2007; *Demirel şi alţii împotriva Turciei*, nr. 75.512/01, § 29, 24 iulie 2007; *Mehmet şi Suna Yiğit împotriva Turciei*, nr. 52.658/99, § 43, 17 iulie 2007; *Kapan şi alţii împotriva Turciei*, nr. 71.803/01, § 45, 26 iunie 2007).

IV. Asupra celorlalte pretense încălcări ale Convenţiei

139. În temeiul art. 6 din Convenţie, reclamantul susţine că procedura civilă referitoare la partajul succesoral nu a fost echitabilă. În opinia sa, instanţele ar fi trebuit să suspende soluţionarea cauzei pentru ca autorităţile penale să se pronunţe asupra plângerilor sale de fals, uz de fals şi furt îndreptate împotriva ginerelui său şi a familiei acestuia. Curtea observă că acest capăt de cerere a fost formulat pentru prima dată în scrisoarea reclamantului din 23 noiembrie 2000. Or, în speţă, procedura de partaj succesoral a luat sfârşit prin decizia Curţii de Apel Bucureşti din 14 octombrie 1999. Rezultă că acest capăt de cerere este tardiv şi trebuie respins, făcând aplicarea art. 35 §§ 1 şi 4 din Convenţie.

140. Reclamanta consideră că a avut loc o discriminare în modul în care a fost condusă ancheta penală deschisă după drama din 7 ianuarie 1993 şi referitoare la infracţiunile de furt, sechestrare, violare de domiciliu şi omor. Această discriminare ar ţine de calitatea de poliţist a lui George L. Prin urmare, ar fi avut loc încălcarea art. 14 din Convenţie coroborat cu art. 2. În ceea ce priveşte acest capăt de cerere, Curtea observă că reclamanta se limitează la a denunţa caracterul discriminatoriu al anchetei penale, fără a-şi dovedi cu precizie plângerea. Mai mult, Curtea nu distinge nicio dovadă de discriminare în conducerea anchetei. Rezultă că această parte a cererii trebuie respinsă ca vădit neîntemeiată, în aplicarea art. 35 §§ 3 şi 4 din Convenţie.

141. În observaţiile lor din 4 octombrie 2006, reclamantii se consideră victimele unui tratament discriminatoriu faţă de moştenitorii ce dispun de o hotărâre penală definitivă de condamnare a autorului unui omor, diferenţă de tratament ce nu poate fi justificată de niciun motiv obiectiv, cu atât mai mult cu cât, în cazul de faţă, chiar şi o autoritate a statului a constatat că Aurel A. era vinovat pentru decesul Tatiane A. În această privinţă, Curtea observă că acest capăt de cerere a fost formulat pentru prima dată la data de 4 octombrie 2006. Or, în speţă, procedura de partaj succesoral s-a încheiat cu decizia Curţii de Apel Bucureşti din 14 octombrie 1999. Rezultă că acest capăt de cerere este tardiv şi trebuie respins în conformitate cu art. 35 §§ 1 şi 4 din Convenţie.

142. În final, în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1, reclamantii consideră că refuzul instanţelor de a le atribui locuinţa ce aparţinuse Tatiane A. şi soţului ei reprezintă o încălcare a dreptului părţilor interesate de a se bucura de bunurile lor, în special din cauză că, după decesul surorii sale, reclamanta a plătit o parte din ratele lunare restante pentru apartament. În acest sens, Curtea observă că acest capăt de cerere a fost formulat pentru prima oară de reclamant în scrisoarea sa din 23 noiembrie 2000 şi de reclamantă în scrisoarea sa din 6 februarie 2003. Or, în speţă, procedura de partaj succesoral sa finalizat cu Decizia Curţii de Apel Bucureşti din 14 octombrie 1999. Rezultă că şi acest capăt de cerere este tardiv şi trebuie respins pentru a face aplicarea art. 35 §§ 1 şi 4 din Convenţie.

V. Asupra aplicării art. 41 din Convenţie

143. Conform art. 41 din Convenţie,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenţiei sau a protocoalelor sale şi dacă dreptul intern al înaltei părţi contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecinţelor acestei încălcări, Curtea acordă părţii lezate, dacă este cazul, o reparaţie echitabilă.”

A. Prejudiciu

144. Reclamantii solicită suma de 50.000 euro (EUR) fiecare pentru prejudiciul moral pretins cauzat de suferințele datorate lipsei de recunoaștere și de reparație, la nivel național, a încălcărilor drepturilor omului comise. Aceștia invită Curtea să țină cont de natura încălcărilor denunțate și de atitudinea autorităților române responsabile cu ancheta penală în cauză.

145. Guvernul consideră, în primul rând, că nu a fost stabilită nicio legătură de cauzalitate între pretinsul prejudiciu moral și preținsele încălcări ale Convenției. În plus, în opinia sa, o eventuală hotărâre de condamnare din partea Curții ar constitui, în sine, o reparație suficientă pentru reclamantii. Ca un argument final, sumele solicitate de părțile interesate ar fi excesive.

146. Statuând în echitate și ținând cont de sumele acordate în cauze de același tip și de încălcările pe care le-a constatat, Curtea îi acordă reclamantului 15.000 EUR, iar reclamantei 8.000 EUR, cu titlu de daune morale, la care se adaugă orice sumă ce ar putea fi datorată ca impozit pentru aceste sume.

B. Cheltuieli de judecată

147. Reclamantii mai solicită 7.550 EUR pentru cheltuielile de judecată angajate în fața Curții, sumă pe care o detaliază astfel:

a) 7.500 EUR pentru onorariul avocatei lor în fața Curții, conform unei convenții încheiate la data de 19 aprilie 2006 și în care s-a stipulat și faptul că suma acordată de Curte pentru cheltuielile de judecată să îi fie plătită direct avocatei; suma menționată mai sus reprezintă 71 de ore de muncă efectuate de aceasta;

b) 50 EUR ca sumă fixă, pentru cheltuieli administrative.

148. Guvernul constată că reclamantii nu au depus niciun document justificativ pentru a-și dovedi cererile, pe care, de altfel, le consideră excesive. Dacă ne uităm la data încheierii convenției, avocata reclamantilor pare să fi redactat numai observațiile referitoare la cererea de satisfacție echitabilă; tariful orar al onorariului ar fi excesiv și nejustificat, mai ales în comparație cu sumele solicitate în alte cauze, adică 40 EUR pe oră (*Natchova și alții împotriva Bulgariei*, nr. 43.577/98 și 43.579/98, § 185, 26 februarie 2004, *Angelova împotriva Bulgariei*, nr. 38.361/97, § 174, CEDO 2002-IV, și *Velikova împotriva Bulgariei*, nr. 41.488/98, § 103, CEDO 2000-VI).

149. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care li s-au stabilit realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil. În speță, având în vedere criteriile menționate și faptul că reclamantii au beneficiat de asistență judiciară, Curtea le acordă pentru cheltuieli de judecată suma de 6.000 EUR, ce îi va fi plătită direct doamnei avocat Popescu.

C. Dobânzi de întârziere

150. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii de întârziere să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere ale reclamantilor întemeiate pe art. 2 și 5 din Convenție și capătul de cerere întemeiat de reclamant pe art. 8 din Convenție referitor la refuzul instanțelor de a constata nedemnitatea succesorală a lui Aurel A. și inadmisibilă în rest;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea laturii procedurale a art. 2 din Convenție;

3. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 8 din Convenție, în ceea ce privește refuzul instanțelor de a constata nedemnitatea succesorală a lui Aurel A., în măsura în care capătul de cerere se referă la reclamant;

4. hotărăște că nu este necesar să se pronunțe separat asupra capătului de cerere întemeiat pe art. 5 din Convenție;

5. hotărăște:

a)ca statul pârât să plătească, în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, conform art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care să fie convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății:

- (i) reclamantului, 15.000 EUR (cincisprezece mii euro), plus orice sumă care ar putea fi datorată drept impozit, cu titlu de daune morale;
- (ii) reclamantei, 8.000 EUR (opt mii euro), plus orice sumă care ar putea fi datorată drept impozit, cu titlu de daune morale;
- (iii) plus orice sumă care ar putea fi datorată ca impozit de către reclamanți, pentru cheltuieli de judecată;

b)ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să se majoreze cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

6. respinge cererea de satisfacție echitabilă în rest.

Întocmită în limba franceză, ulterior fiind comunicată în scris la data de 1 decembrie 2009, pentru a face aplicarea art. 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier